

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 34. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 15. maj 2020

Tidspunkt: kl. 08.30

Sted: vær. 2-133 og Microsoft Teams

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Henrik Møller (S), Tanja Larsson (S), Jens Rohde (RV), Nils Sjøberg (RV), Halime Oguz (SF), Rasmus Nordqvist (SF), Søren Søndergaard (EL), Victoria Velásquez (EL), Jan E. Jørgensen (V), Erling Bonnesen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Morten Messerschmidt (DF), Orla Østerby (KF), Katarina Ammitzbøll (KF), Birgitte Bergman (KF) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Erhvervsminister Simon Kollerup, udenrigsminister Jeppe Kofod, børne- og undervisningsminister Pernille Rosenkrantz-Theil, kulturminister Joy Mogensen og finansminister Nicolai Wammen.

Punkt 1. Uformel videokonference for EU's konkurrenceevneministre den 15. maj 2020

EUU alm. del (19) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Erhvervsministeren forelagde dagsordenen til orientering.

1. EU's kommende genopretningsplan

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 15/5-20 - konkurrenceevne – bilag 1 (samlenotat)

Erhvervsministeren: Jeg vil i dag forelægge udvalget forventningerne til drøftelsen på det uformelle konkurrenceevnerådsmøde om EU's genopretningsplan.

Det er forventningen, at Kommissionen vil fremlægge en status for arbejdet med genopretningsplanen, som bebudes præsenteret senere i maj. Herefter vil medlemsstaterne have mulighed for at præsentere deres prioriteter for genopretningsindsatsen.

Kommissionen og Rådet præsenterede den 21. april en køreplan, der udstikker retningen for genopretningsplanen. Jeg forventer, at drøftelsen vil tage afsæt i denne køreplan med henblik på at drøfte planens principper og redskaber.

Jeg vil på mødet lægge vægt på, at planen skal have fokus på at genoprette den europæiske økonomi i lyset af den økonomiske krise, covid-19 har forårsaget. Regeringen lægger vægt på,

at et effektivt og fremtidssikret indre marked bliver fundamentet for genoprettelsen af den europæiske økonomi.

Derudover lægger regeringen vægt på at den grønne, digitale og cirkulære omstilling fremmes. Disse vækstdrivere kan bidrage til at få EU ud af krisen.

Regeringen arbejder for, at EU's grønne pagt og digitale strategi kommer til at udgøre rygraden i EU's langsigtede genopretningsplan, og at momentum fastholdes for at kunne opnå de langsigtede målsætninger heri.

Regeringen vil også arbejde for, at EU fokuserer på en række såkaldte industrielle økosystemer til gavn for den grønne omstilling og for Europas digitale og teknologiske kapaciteter.

I den forbindelse arbejder regeringen desuden for, at brugen af statsstøtte fortsat begrænses til at afhjælpe markedsfejl eller til at overkomme store samfundsmæssige udfordringer såsom den grønne omstilling.

Regeringen lægger stor vægt på, at drøftelsen ikke foregriber forhandlingerne om MFF'en eller forhandlingerne om en genopretningsfond.

I arbejdet med at ruste EU til fremtidige sundhedskriser lægger regeringen vægt på, at man finder en løsning, der både tager højde for en eventuel anden bølge med smittespredning og for kommende pandemier. Vi støtter, at der oprettes fælles europæiske katastrofefaglige af personlige værnemidler samt brugen af fælles offentlige indkøb i EU.

Regeringen vil arbejde for, at der etableres et europæisk økosystem for værnemidler, vacciner, medicin og medicinske produkter, der styrker forsyningssikkerheden og fremmer en innovativ og konkurrencedygtig life science-sektor i EU. Et sådant økosystem skal ses i forlængelse af Kommissionens industristrategi, hvormed der skal gennemføres en særlig indsats for at understøtte strategisk vigtige sektorer i EU.

Da pandemien er et globalt fænomen, må den også adresseres globalt. Regeringen lægger således vægt på, at EU bidrager til det multilaterale handelssamarbejde i WTO, så der sikres gennemsigtighed i handelen med medicinsk udstyr.

Den linje, jeg her giver udtryk for, ligger også til grund for det positionspapir, som jeg sammen med klima-, energi- og forsyningsministeren har udarbejdet og oversendt til Kommissionen med henblik på at varetage danske interesser i genopretningsplanen. Udvalget blev orienteret om positionspapiret den 4. maj.

Rasmus Nordqvist talte for vigtigheden af at undgå de fejltagelser, man havde begået efter finanskrisen. Regeringen måtte slå et slag for, at man i genopretningen ikke kun tog hensyn til

større aktører, men også til mikrovirksomheder og iværksættere samt i det hele taget til borgerne og den sociale balance.

Jan E. Jørgensen undrede sig over ministerens formuleringer om at "lægge vægt på" og "arbejde for". Det lød som et forhandlingsoplæg, selv om det ikke var det. Hvordan skulle udvalget forholde sig til det?

Kim Valentin spurgte, hvad det betød, at der skulle ske en effektiv screening af udenlandske direkte investeringer i EU. Var det EU's konkurrencekommissær, der her havde været inde over for at forhindre Kina og andre lande i at opkøbe Europas strategisk vigtige produktion? Hvor vigtigt var det i givet fald for regeringen?

Han spurgte også til formuleringen om, at der skulle foregå en koordineret indsats mellem EU og medlemslandene. Hvordan forestillede man sig opgaverne fordelt?

Desuden undrede han sig over, at ministeren ikke nævnte noget om centrale lagre af lægemidler. Det forlød ellers, at regeringen mente, at de skulle lagres lokalt. Kunne ministeren forklare, hvad regeringens holdning var?

Endelig spurgte han til, hvor meget der blev afsat på EU's budget til lægemiddelstrategien.

Jens Rohde mente, at regeringens initiativer lød fine på papiret, men der fulgte tilsyneladende ikke penge med. Var det rigtigt forstået, at genopretningsfonden ikke måtte ses i sammenhæng med MFF'en? For ellers betød ministerens ord vel, at man ville lade pengepolitikken alene udgøre genopbygningsinstrumentet – nøjagtigt som efter finanskrisen. Hvor langt skulle man i givet fald op i minusrenter for at tro på, at det kom til at have nogen gavnlig effekt i de hårdest ramte lande?

Søren Søndergaard roste regeringen for at have indhentet et nyt mandat i lyset af nye udviklinger i forhandlingerne. Forhåbentlig ville ministeren fortsætte med den praksis. Han ville også uddele ros til regeringen for at have lagt stor vægt på den grønne omstilling i vækstpakken og genopretningsplanen.

Han spurgte, om ministeren kunne forestille sig, at genopretningsfonden stod uden for MFF'en. Ville han i givet fald lægge vægt på, at det blev tilfældet?

Søren Søndergaard havde noteret sig, at man lagde vægt på, at man i forhandlingerne respekterede europæiske kerneværdier som fri og fair konkurrence, kontrol med statsstøtte, ikke-diskrimination og åbning af markeder. Men den vigtigste europæiske kerneværdi var vel demokrati? Derfor var spørgsmålet, hvor meget man ville lægge vægt på, at kun lande, som fastholder deres tilslutning til demokratiske principper, kunne få gavn af genopretningsplanen.

Kunne ministeren i øvrigt forestille sig, at hjælp fra EU også kunne gå til firmaer, der opererer i skattely? Som eksempel kunne man nævne selskaberne bag de krydstogtskibe, som sejlede under fremmed flag, og hvor mandskabet nærmest blev behandlet som tvangsarbejdere. Ville regeringen i forhandlingerne lægge vægt på, at firmaerne skulle leve op til krav om registrering uden for skattely og sikring af arbejdstagerrettigheder for at kunne få del i genopretningsmidlerne?

Endelig fremstod det for Søren Søndergaard uklart, om regeringen mente, at katastrofelagre skulle være centrale eller lokale. Det var en god idé med fælles forskning, som kommer samfundet og ikke bare enkelte virksomheder til gode. Og der kunne være fordele ved, hvis landene i EU foretog fælles indkøb og sørgede for en fordeling. Men Enhedslisten stillede sig skeptiske over for fælleseuropæiske katastrofelagre. Hvis man opbevarede 100 millioner vacciner mod covid-19, hvem skulle så have dem? Og hvem skulle bestemme det? Det var vigtigt at sikre en national kapacitet, så værnemidler og hospitalsudstyr hele tiden var umiddelbart tilgængeligt for de lande, der måtte have brug for det. Det måtte ikke være sådan, at de hver især var nødt til at stå med hatten i hånden i en krisesituation. Han var derfor glad for, at udenrigsministeren i mediet Altinget havde meldt ud, at lagrene skulle være lokale, men det fremgik ikke af ministerens forelæggelse. Ministeren måtte derfor gerne sætte ord på regeringens holdning til det.

Peter Seier Christensen var bekymret for samlenotatets formuleringer om, at "en igangsættelse af en investeringsindsats uden fortilfælde" skulle få EU's økonomi på fode, og at MFF'en skulle være et centralt instrument for en varig genopretning. Det lød som en væsentlig forhøjelse af budgettet. Var det også ministerens opfattelse, og ville regeringen i så fald kæmpe med næb og kløer for at undgå det?

Erhvervsministeren var enig med Rasmus Nordqvist i, at man i genopbygningen skulle tage et socialt hensyn og hjælpe almindelige borgere. Det kunne en langsigtet grøn strategi netop være med til, da den ville fastholde og skabe arbejdspladser og dermed sikre, at der blev ved med at være job til europæiske lønmodtagere på den anden side af krisen. Også det indre marked og den digitale omstilling betød, at det ikke var almindelige lønmodtagere, der kom til at stå med regningen efter krisen.

Til Jan E. Jørgensen sagde han, at videokonferencen var af uformel art. Regeringen ville tilkendegive nogle synspunkter, som kunne indgå i den drøftelse, der skulle danne grundlag for et forslag fra Kommissionen. Når det forelå, ville han forelægge et forhandlingsoplæg for udvalget. Med dagens forelæggelse forsøgte han blot at tydeliggøre, hvad regeringen mente om de enkelte elementer.

På Kim Valentins og Søren Søndergaards spørgsmål om koordinering og centrale lagre svarede han, at tanken var at have dem begge. Det var vigtigt, at der kom til at foregå en koordinering mellem EU og medlemsstaterne. Hvis man oprettede fælles lagre af værnemidler og sundhedsudstyr, skulle det sikres, at der blev en demokratisk funderet fordelingsnøgle. Rege-

ringen ville arbejde for oprettelsen af sådanne lagre, og man havde allerede så småt taget hul på det i regi af den europæiske civilbeskyttelsesmekanismes redningsprogram.

Om screening sagde han, at nogle lande allerede havde mulighed for at holde øje med forskellige landes investeringer. Danmark havde endnu ikke en screeningsordning, men regeringen forventede at fremsætte et lovforslag om det i den kommende folketingssamling, hvorefter myndighederne ville gå i dialog med investorer om kritisk infrastruktur. En EU-forordning fra 2019 tilsiger en fælles ramme for behandlingen af sådanne sager. Den pålægger ikke landene at have en screeningsordning – blot at sådanne ordninger koordineres. Det var en vanskelig og følsom debat.

Svaret til Jens Rohde lød, at regeringen havde opfordret Kommissionen til at fastholde planen om bedre rammebetingelser for de grønne og digitale områder. Regeringen arbejdede for et mere moderne budget, som måtte medføre, at der skulle prioriteres skarpere på andre områder, ikke mindst EU's administrationsudgifter, strukturfondene og landbrugsstøtten.

Til Søren Søndergaard sagde han, at Kommissionen endnu ikke havde fremlagt et forslag med krav til firmaers placering og registrering uden for skattely. Regeringen havde på det hjemlige plan adresseret spørgsmålet i hjælpepakkerne til rejsebranchen.

Om genopretningsfonden slog han fast, at pengene skulle passe, uanset om den endte med at indgå i MFF'en eller ej.

Søren Søndergaards bemærkninger om EU's kerneværdier tog ministeren som en opfordring til at understrege vigtigheden af demokrati. Det vigtigste lige nu var dog på kort sigt den sundhedsmæssige og økonomiske genopretning og på længere sigt en indsats for det indre marked samt grøn og digital omstilling.

På Peter Seier Christensens spørgsmål svarede han, at regeringen var optaget af, at man i den kommende MFF prioriterede rigtigt, så der blev plads til en grøn og digital omstilling, som kunne udgøre grundlaget for en langsigtet vækst inden for det europæiske fællesskab.

Nils Sjøberg roste regeringen for den grønne strategi og opmærksomheden om det sociale. Han gjorde opmærksom på et overset problem: detailhandelen over grænsen mellem Danmark og Tyskland. Der burde være mulighed for, at borgere fra det tyske mindretal kunne tage til Flensborg for at handle og være en del af det fællesskab – og tilsvarende at danskere på den tyske side af grænsen kunne tage til Danmark. At åbne grænsen, så detailhandelen kunne blomstre på begge sider, ville være en værdig måde at markere 100-året for Sønderjyllands genforening med Danmark på.

Jan E. Jørgensen mente, at det gav god mening, hvis medlemslandene ikke skulle kæmpe om værnemidler og hospitalsudstyr, hvilket ville medføre alt for store lagre og høje priser. Der kunne være ræson i at have fælles lagre med midler, som gjorde, at landene kunne klare en

første pandemibølge, kombineret med aftaler med virksomheder, som kan sætte en produktion i gang meget hurtigt imens. Det var ikke hensigtsmæssigt, hvis alle lande skulle opbevare millioner af mundbind, hvis gummi ville ligge og mørne. Regeringens holdning, som den fremstod i samlenotatet, var derfor fornuftig. Men udenrigsministerens udtalelser til Altinget om, at Kommissionen ikke skulle have kompetencer på området, strittede i den modsatte retning. Hvilken af de to holdninger var faktisk regeringens?

Katarina Ammitzbøll spurgte, hvem der tog teten i regeringen, når det handlede om at sikre, at man kom i gang med den grønne og den digitale omstilling.

Hun henviste til, at flere lande i Europa var ved at have kontrol over pandemien og iværksatte genåbninger af både grænser og økonomi. Regeringen pressede på for en solnedgangsklausul i 2022, men det behøvede ikke at betyde, at hjælpepakkerne ikke kunne udfases tidligere. Det var ønskeligt, ikke blot for at undgå at bruge alle pengene, men også for at sætte gang i erhvervslivet og konkurrencen. Det ville være til hinder herfor, hvis andre lande fortsatte med deres hjælpepakker i flere år endnu, mens Danmark ophævede dem. Ville ministeren tage den problematik op i EU? For det kunne være svært for visse lande selv at gøre det af politiske årsager, hvis ikke Kommissionen øvede et pres.

Om udenrigsministerens udtalelser til Altinget tilføjede hun til de øvrige kommentarer, at han ingen begrundelse gav. Det blev udtrykt meget prompte. Var det blot for at signalere den nye stil om, at EU ikke skulle brede sig? Naturligvis var sundhed et nationalt anliggende, men i en international krise giver det mening at opbygge en fælles kapacitet. Covid-19 kender ikke til grænser, og pandemien ramte også økonomien og beskæftigelsen.

Søren Søndergaard opfordrede ministeren til at tage social dumping op allerede på dagens møde frem for blot at vente på Kommissionens udspil. Der var tale om en større kamp i EU, som krævede en omstilling, og ifølge en ny rapport mistede Danmark 4-5 mia. kr. om året på grund af virksomheders skattelytænkning.

Om katastrofelagrene sagde han, at han var ligeglad med, hvor de kom til at ligge. Det afgørende var, at hvert enkelt land fik mulighed for at sikre sin egen befolkning i tilstrækkelig grad, uden at andre lande kunne forhindre det. Det var vel det, udenrigsministeren mente med sin udtalelse til Altinget?

Erhvervsministeren svarede Jan E. Jørgensen, at regeringens holdning var den, man kunne læse i samlenotatet. Han havde ikke selv set udenrigsministerens udtalelser til Altinget.

Til Katarina Ammitzbøll sagde han, at ministrene var fælles om at repræsentere regeringens synspunkter. Han var enig med hende i, at hjælpepakkerne skulle påføres solnedgangsklausuler – at de var midlertidige, var selve deres raison d'être. Hvordan, hvornår og med hvilken hastighed udfasningen skulle foregå, blev i øjeblikket drøftet med eksperter.

Om lagrene gentog han, at nationale og centrale lagre skulle supplere hinanden. På den måde sikrede man det fælles mål om at forsikre befolkningerne og landenes sundhedsvæsener om, at der var tilstrækkeligt med værnemidler til en eventuel anden covid-19-bølge eller fremtidige pandemier. Kommissionen skulle ikke koordinere alene, men i et samarbejde med medlemsstaterne.

Jens Rohde fandt det interessant, at ministeren bekendte sig til en neoneoliberalisme som det eneste saliggørende på europæisk plan, når socialdemokrater normalt kæmpede for det modsatte på nationalt plan. Naturligvis skulle hjælpepakkerne være midlertidige, men en genopbygning af Europas økonomiske robusthed er af strukturel karakter og ikke midlertidig. Derfor kan man ikke isolere den fra MFF'en, med mindre man tror på, at minusrentepolitik er solidarisk og kan afhjælpe arbejdsløshedsproblemer.

Nils Sjøberg gentog sit spørgsmål om grænseåbning. Detailhandelen i bl.a. Sønderborg, Aabenraa og Tønder led under den lukkede grænse, det tyske mindretal havde problemer med at komme til Flensborg for at handle, og der var også familiemæssige bånd at tage hensyn til. De baltiske lande havde netop vist, at de kunne åbne grænserne på tværs, så hvorfor ikke gøre noget lignende og i første omgang aftale en åbning med Slesvig-Holsten?

Erhvervsministeren gav Jens Rohde ret i, at genopretningen var strukturel og langvarig, men hjælpepakkerne var netop midlertidige. Det var den sondring, han forsøgte at lave. I hver enkelt medlemsstat overvejede man løbende, hvordan arbejdsløsheden kunne afhjælpes ved nationale reformer snarere end blot ved ekspansiv finanspolitik eller pengepolitik.

Over for Nils Sjøberg slog han fast, at regeringen ikke ønskede at have grænserne lukket længere end højst nødvendigt. Men en åbning af grænsen skulle foregå lige så forsigtigt og kontrolleret som resten af genåbningen. Den netop lancerede turismpakke foreslog en forsigtig og fasedelt afvikling af rejserestriktioner og grænsekontrol, og det var den fornuftige tilgang. Regeringen ville samtidig løbende følge udviklingen i nabolandene. Der ville så komme en udmelding før den 1. juni. Han ville på ingen måde anfægte, at den lukkede grænse skabte udfordringer for detailhandelen på begge sider. Men hvis man skulle honorere alle på en gang, var der ikke tale om en faseinddelt genåbning.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren orienterede om tre sager.

a) Forslag til forordning om midlertidig udsættelse af generalforsamlinger i europæiske selskaber (SE) og europæiske andelsselskaber (SCE) KOM (2020) 0183

Erhvervsministeren: Kommissionen har den 29. april fremlagt et forslag til forordning, som giver europæiske selskaber og andelsselskaber mulighed for at udskyde afholdelsen af generalforsamlinger til senest udgangen af 2020. Jeg vurderer ikke, at forslaget er af væsentlig karakter, da det kun har effekt for et enkelt selskab i Danmark, men jeg finder det alligevel rigtigst at nævne det her.

Normalt skal disse selskaber afholde generalforsamlinger inden for 6 måneder efter regnskabsårets afslutning. Men på grund af nationale forbud mod forsamlinger som følge af covid-19-krisen bliver kravet svært at overholde. Derfor har Kommissionen foreslået at give en midlertidig dispensation til at fravige reglerne for afholdelse af generalforsamling.

I Danmark findes der som nævnt kun ét europæisk selskab og ingen europæiske andelsselskaber. Derfor har forslaget begrænset betydning for Danmark. Danske selskaber vil med andre ord ikke blive berørt af forslaget, selv om regeringen har givet en lignende fristudsættelse til danske selskaber. Af de grunde og i lyset af den ekstraordinære situation støtter regeringen forslaget, som ventes at blive behandlet i skriftlig procedure ultimo maj.

b) Uformelt videokonferencemøde for EU's turismeministre

Erhvervsministeren: Jeg vil benytte lejligheden til at orientere jer om drøftelserne fra det uformelle videokonference omkring den europæiske turisme, som blev afholdt den 27. april.

På mødet blev det endnu engang bekræftet, at coronakrisen rammer mange – og ikke mindst turismeerhvervet – rigtig hårdt. Der var således opbakning til, at Kommissionen så nærmere på, hvordan der kan skabes mere tryghed for turismeerhvervet i den nærmere fremtid. Det har resulteret i, at Kommissionen nu har fremlagt en turismepakke, der netop indeholder en række anbefalinger til, hvordan EU i fællesskab kan understøtte turismesektoren.

Fra regeringens side er vi fortsat ved at analysere turismepakkens indhold nærmere. Vi vil naturligvis orientere jer om pakkens indhold snarest.

Formanden spurgte, hvad regeringens linje havde været på mødet. Hvornår forventede ministeren at skulle drøfte Kommissionens udspil om grænseåbninger? Og hvilke betingelser mente regeringen skulle være opfyldt, før grænsen kunne åbne?

Erhvervsministeren svarede, at grænseåbningen ikke var et emne på turismemødet. Her drøftede man de nationale hjælpepakker og den kommende fælles pakke, som regeringen var i gang med at analysere. Han ville vende tilbage med detaljer. Inden den 1. juni ville regeringen melde ud, hvordan den forholdt sig til grænsespørgsmålet.

Han forventede et uformelt videokonferencemøde den 20. maj om turisme. Det ville han forelægge for udvalget, selv om formandskabet lagde op til en meget dynamisk mødeplan.

c) Forslag til etablering af en covid-19-garantifond i EU

Erhvervsministeren: Afslutningsvis vil jeg takke udvalget for at udvise fleksibilitet med hensyn til forslaget til etablering af covid-19-garantifonden. I lyset af sagens udvikling og de igangværende drøftelser i den Europæiske Investeringsbanks (EIB's) bestyrelse så vi os nødsaget til at indhente et revideret forhandlingsmandat hurtigt, så vi var klar til at stemme. Det nye mandat skulle bl.a. tage højde for, at EIB's bestyrelse efter forelæggelsen i Europaudvalget den 21. april blev forelagt et udkast til fondskonstruktion, der afveg betydeligt fra det forventede.

Bekymringerne over for til forslaget går bl.a. på:

- at det potentielle tab i fonden vil kunne blive meget højt;
- at der ikke var indlagt nogen risikostyring i form af grænser eller limits i fonden, som ellers ville udgøre en sikring mod, at de forventede tab kunne stige yderligere, og
- at udkastet ville give fonden mulighed for at investere forholdsvis meget i både større virksomheder og offentligt ejede virksomheder.

Jeg havde simpelthen ikke set for mig, at dette ville blive landingsbanen, da jeg forelagde sagen for jer den 21. april.

Om sagens udvikling kan jeg sige, at der i løbet af de sidste dage er foregået uformelle drøftelser i EIB's bestyrelse for at finde et kompromis, men det er endnu ikke lykkedes. I går aftes blev sagen med kort varsel og uden udsendt materiale sat på dagsordenen til et forberedende møde forud for det udvidede eurogruppemøde i dag. Sagen blev drøftet, men igen uden et endeligt gennembrud i arbejdet med at finde et kompromis.

Det nye mandat har sikret, at Danmark kunne melde klart ud på mødet om danske prioriteter.

Det er p.t. ikke afklaret, om fonden skal drøftes på det ordinære bestyrelsesmøde i EIB i dag, ligesom det er uafklaret, om der vil komme en substansdrøftelse på det udvidede eurogruppemøde. Vi afventer derfor i øjeblikket at få en melding om den videre proces.

Jan E. Jørgensen var ikke i tvivl om, at der ville komme et økonomisk tab, men man ville til gengæld undgå endnu større tab på længere sigt som følge af øget arbejdsløshed og virksomheders konkurser. Der var dog en grænse: Man måtte ikke komme til at give statsstøtte til andre staters statsstøttede virksomhederne. Venstre havde derfor haft som forudsætning for at støtte mandatet, at virksomheder med offentligt ejerskab ikke skulle kunne trække på fonden.

Kim Valentin spurgte til størrelsen på renterabatten for de lande, der ikke selv kunne skaffe finansieringen. Det var vigtigt, at tilførslen af midler blev lagt åbent frem.

Desuden spurgte han til garantiernes løbetid. Ville de også gælde efter covid-19-pandemien?

Endelig henviste han til, at en central rådgiver for den græske premierminister, Kyriakos Mitsotakis, havde udtalt, at Grækenland ikke længere var i samme knibe som Italien, fordi Grækenland havde indført de nødvendige arbejdsmarkeds- og pensionsreformer. Talte man om på rådsmøderne, at årsagen til oprettelsen af fonden var, at nogle lande ikke havde gennemført nødvendige reformer?

Jens Rohde indvendte over for Kim Valentin, at EU-landenes arbejdsmarkeds- og skattesystemer var meget forskellige, og at man derfor ikke bare kunne konkludere, at lande, der ikke gjorde som Danmark eller Tyskland, ikke havde gennemført de nødvendige reformer. Bl.a. Spanien og Grækenland havde gennemført reformer, der gjorde ufattelig ondt, og som havde medført, at en hel generation af unge stod uden meget håb om at finde beskæftigelse.

Erhvervsministeren understregede over for Jan E. Jørgensen, at regeringen lagde vægt på og arbejdede for et kompromis, hvor offentligt ejede virksomheder ikke blev omfattet af EIB-fondens målgruppe.

Svaret til Kim Valentin lød, at fonden skulle tage sig af virksomheder – ikke lande. En renterabat i en finansiering fra fonden ville således afhænge af den enkelte virksomheds kreditværdighed, som ikke nødvendigvis er stærkt knyttet til hjemlandet kreditværdighed. Det kunne derfor ikke umiddelbart lade sig gøre at beregne værdien af en renterabat på landeniveau.

Om løbetiden sagde han, at man drøftede 12-18 måneder med mulighed for 6 måneders forlængelse ved flertal. Men debatten om det var meget dynamisk.

Kim Valentin indvendte, at hele pointen med fonden var, at lande som Italien ikke ville kunne skaffe penge til deres virksomheder til samme rente som EIB. Der var vel således en renterabat til landet? Venstre var ikke imod ideen, men der skulle være åbenhed om rabatterne.

NOT **Erhvervsministeren** havde en fornemmelse af, at han og Kim Valentin talte forbi hinanden. Det var vanskeligt at følge det ræsonnement, at renterabatterne skulle kunne udmåles på landeniveau. Det ville ikke være det land, en virksomhed ligger i, som ville blive aktør i fondens arbejde. Han tilbød at oversende et notat om det.

Punkt 2. Uformel videokonference for udenrigsministre den 15. maj 2020

EUU alm. del (19) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren: Jeg har set frem til få en god drøftelse af den uformelle videokonference for udenrigsministre, der afholdes senere i dag. De almindelige rådsmøder er suspenderet, men udenrigsministrene mødes på videokonferencer hver anden uge, hvor man ikke træffer beslutninger, men tager emner op til drøftelse. Beslutningerne tages i skriftlig procedure.

Det er anden gang, vi i udenrigsministerkredsen drøfter konsekvenserne af covid-19 for en region i vores nærområde af strategisk betydning for Europa. Ved sidste drøftelse var det som bekendt landene i det østlige nærområde, vi fokuserede på. Som en slags opvarmning havde den spanske udenrigsminister i går inviteret til en videokonference med en mindre gruppe lande, heriblandt Danmark, hvor vi især fokuserede på Nordafrika og Levanten. Udviklingen i disse områder har direkte implikationer for de sydlige EU-lande, men som de senere år har vist, kan udviklingen også få omfattende konsekvenser for resten af Europa. Jeg vil nu forelægge mine forventninger til drøftelsen og den danske holdning på linje med, hvad vi plejer at gøre forud for de ordinære rådsmøder. Alle punkter forelægges til orientering.

1. Det sydlige naboskab og det bredere Mellemøsten i lyset af covid-19-pandemien

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 15/5-20 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 2)

Udenrigsministeren: Drøftelsen af pandemiens konsekvenser for landene i Nordafrika, Mellemøsten og Golfen vil være en lejlighed til at sætte fokus på pandemiens konsekvenser i en region, der i forvejen er præget af skrøbelighed og ustabilitet. Foreløbig er de nævnte regioner ikke blandt de hårdest ramte, hvad angår covid-19-relaterede dødsfald. Det kan naturligvis ændre sig. De økonomiske konsekvenser af covid-19 har til gengæld allerede store konsekvenser for regionen. Særlig kollapset i olieprisen samt manglende turisme og remitter forventes at ramme de afrikanske og mellemøstlige landes økonomier ganske hårdt.

Påvirkningen må forventes at variere i de forskellige delregioner og fra land til land. Især Nordafrika er tæt forbundet med den europæiske økonomi og må forventes kraftigt ramt i nedgangen af turisme og remitter fra diasporaen i Europa. Golflandene – ikke mindst Irak – er allerede hårdt ramt af de faldende oliepriser, og det får med de mange migrantarbejdere fra Nordafrika og Levanten også store konsekvenser for resten af regionen.

I regionens konfliktprægede lande – Syrien, Irak, Yemen og Libyen – risikerer covid-19 at forværre den humanitære situation yderligere og at tilføje en ny og svært håndterbar dimension til i forvejen komplekse kriser. Det vil også kunne føre til øget politisk ustabilitet og dermed puste til de gløder, der før har sat lande i regionen i brand. Som bekendt er det kriser, hvis afledte effekter i form af terrorisme og irregulær migration er af direkte betydning for vores sikkerhed i Europa.

Her og nu er det derfor vigtigt, at EU udviser solidaritet med landene i regionen i kampen mod covid-19-pandemien, og at Europa fremstår som en troværdig partner. Det er også målet med EU's såkaldte Team Europe-initiativ, hvor MENA-området er i særligt fokus. Som led i EU's globale covid-19-respons har EU-Kommissionen reallokeret 2,1 mia. euro til indsatser til det sydlige naboland med fokus på styrkelse af sundhedsområdet og afbødning af de socioøkonomiske effekter af pandemien. Indsatsen er også vigtig for at imødegå den omfattende desinformation, der spredes i regionen om et påstået manglende europæisk engagement.

Endelig er det i mine øjne vigtigt, at vi bruger drøftelsen i eftermiddag til også at drøfte krisens muligheder i forhold til at bidrage til stabiliteten i regionen. For de olieproducerende lande vil det eksempelvis på længere sigt kunne være et skub mod en større diversificering af økonomien og bane vejen for investeringer i grøn teknologi.

Covid-19 og dens følgevirkninger kan meget vel sætte landene under større pres, end mange af dem i forvejen er. Stigende arbejdsløshed og et fald i befolkningens levestandard og mangelfuld statslig håndtering heraf kan få negative konsekvenser for den politiske udvikling og stabiliteten i landene. Pandemien og dens konsekvenser forventes desuden at gå hårdt ud over de mest udsatte befolkningsgrupper, herunder flygtninge, internt fordrevne og irregulære migranter. Samlet set indebærer det en risiko for et øget migrationspres også mod Europa. Mig bekendt har der dog indtil videre mig bekendt ikke været en mærkbar større migration grundet covid-19.

Den nylige historie har med al tydelighed vist, at det, der sker i Europas sydlige naboer, har betydelige følgevirkninger for Danmark og EU. Ikke mindst i dét lys er det vigtigt, at EU styrker sit engagement og samarbejde med navnlig de nordafrikanske lande med fokus på bl.a. migration og klima – to centrale områder, hvortil der skal findes løsninger på fælles udfordringer. Fra dansk side bakker vi således op om drøftelsen og vigtigheden af et tæt samarbejde med Europas sydlige naboer.

Halime Oguz bad ministeren være opmærksom på, at covid-19 var med til forværre menneskerettighedssituationen i flere lande. Her tænkte hun navnlig på det berygtede Diyarbakir-fængsel i Tyrkiet, hvor covid-19-smitten havde spredt sig, og hvor politiske fanger sad inde-spærret i små celler. Ville EU opfordre den tyrkiske regering til omgående at sikre adgang til sundhedsydelse og basal hygiejne samt undersøge muligheden for at frigive syge politiske fanger?

Søren Søndergaard påpegede, at Syrien reelt udgjorde flere adskilte områder – hvor et af dem var det store nordøstlige selvstyreområde. WHO havde tidligere på ugen meddelt, at der var leveret 30 tons medicinsk udstyr til begrænsning af coronasmitte der, men han havde fået oplyst af selvstyret, at området kun havde modtaget lidt hjælp fra USA. Hvis EU gav penge til noget, der ikke kom frem, var det en alvorlig situation. Tyrkiet havde samtidig flere gange lukket for vandet til det nordøstlige Syrien, hvilket var rigtig skidt, når man forsøgte at holde en

god hygiejne. I øvrigt var det at regne for en krigsforbrydelse. Så ville EU overveje at tage det op?

Udenrigsministeren var enig med Halime Oguz i, at menneskerettighedssituationen var blevet forværret i flere lande under coronakrisen. Derfor var det vigtigt, at EU adresserede problemet klart og tydeligt. Det var positivt, at Tyrkiet i lyset af covid-19 havde sat sig for at reducere det meget høje antal fængslede, men den tilsyneladende forskelsbehandling, hvor en række politiske fanger ikke blev frigivet, var bekymrende. Det understregede Tyrkiets vilkårlige behandling af sager. Regeringen ville fastholde presset på Tyrkiet – både bilateralt, i EU-regi og i andre internationale fora – for at få løsladt personer, der var fængslet på grund af fredelige, politiske aktiviteter.

Til Søren Søndergaard sagde ministeren, at Danmark ifølge FN var den ottendestørste donor af humanitær hjælp til Syrien. På finansloven for 2020 var der afsat 350 mio. kr. i humanitær bistand. De danske midler blev kanaliseret via en bred vifte af partnere, herunder Den Internationale Røde Kors Komité (ICRC), danske civilsamfundspartnere og humanitære landefonde, hvor hovedparten var aktive i de nordlige dele af Syrien. Danmark støttede ICRC med 45 mio. kr. i 2019, og FN's landefonde modtog i alt 60 mio. kr. i 2019. Udenrigsministeriet fulgte den humanitære situation i det nordøstlige Syrien tæt bl.a. gennem humanitære partnere og danske humanitære organisationer. Inden den tyrkiske operation blev påbegyndt i oktober 2019, havde 1,8 millioner mennesker ud af en samlet befolkning på 3 millioner i nordøst behov for humanitær bistand, hvoraf havde ca. 900.000 behov for akut hjælp, mens 70.000 personer fortsat var fordrevne. Det var svært at få nødhjælp frem fra Damaskus til det nordligste Syrien. Grænseovergangen til Irak var delvis lukket, og det medførte forsinkelser i leverancer. Det var vigtigere end nogensinde, at det internationale samfund stod sammen om at arbejde for vedvarende uhindret humanitær adgang. Det gjaldt alle områder i Syrien.

Nils Sjøberg ville høre, om man overvejede at lade de flygtninge, der nu var alvorligt pressede i Mellemøsten, komme til Europa – eventuelt som kvoteflygtninge.

Udenrigsministeren svarede, at det meste af Mellemøsten var lukket ned på grund af covid-19. Han gentog, at der endnu ikke sket en mærkbar stigning i migration på grund af covid-19, om end pandemien havde sat respekten for menneskerettighederne under pres. Den ustabilitet kunne føre til, at mennesker ville søge mod Europa i håbet om en bedre fremtid. EU bidrog til at afbøde de negative konsekvenser, som pandemien havde fået for Europas sydlige naboer.

2. Den mellemøstlige fredsproces

– Politisk drøftelse

Videokonference 15/5-20 - udenrigsanliggender – bilag 1 (samlenotat side 4)

EUU alm. del (17) – bilag 488 (udvalgsmødereferat side 621, senest behandlet i EUU 19/2-18)

Udenrigsministeren: Den mellemøstlige fredsproces forventes at være i centrum for videokonferencen i kølvandet på udmeldingen om den nye israelske nationale samlingsregering, der forventes at tiltræde på søndag. Der er lagt op til fokus på især to ting:

- at drøfte EU's muligheder for – i samarbejde med internationale og regionale aktører – at støtte fredsforhandlinger og
- at drøfte EU's handlemuligheder for at undgå unilaterale skridt fra parterne, herunder en mulig israelsk annektering.

EU har som bekendt udtrykt et forsigtigt håb om, at det amerikanske udspil, som blev fremlagt tilbage i januar, kan medvirke til et nyt momentum for genoptagelse af forhandlinger om en fredsløsning. EU's udenrigsrepræsentant har samtidig gjort det klart, at det amerikanske udspil afviger fra de internationalt anerkendte parametre for en fredsløsning. Jeg tror også, at vi har vendt det tidligere her i udvalget.

Regeringen har tilsluttet sig disse synspunkter, da en varig og retfærdig fred kun kan opnås gennem direkte forhandlinger mellem parterne. Men det er klart, at de vedvarende forlydender om en israelsk annektering af dele af Vestbredden – foruden udmeldingerne fra USA i den anledning – må forventes at være et centralt element på videokonferencen her i eftermiddag.

Vi vil arbejde for, at EU sender et klart budskab til den nye israelske regering. Det vil regeringen også gøre bilateralt. Israelsk annektering af områder af Vestbredden vil udgøre en klar overtrædelse af folkeretten og få alvorlige konsekvenser for mulighederne for at opnå en tostatsløsning, ligesom den vil have alvorlige følger for den regionale stabilitet og skade Israels position i det internationale samfund.

Fra dansk og EU's side skal vi arbejde for en konstruktiv proces - uden at tilsidesætte folkeretten og de internationale beslutninger, som FN og EU har som udgangspunkt for en fredsløsning.

En fredsaftale kan ikke blive en realitet uden USA – men heller ikke alene med USA. Vi skal benytte os af, at vi – og det gælder både EU og Danmark – har tætte bånd til såvel Israel som Palæstina og regionen i det hele taget.

Regeringen vil derfor støtte et aktivt EU-engagement med Israel og Palæstina, centrale aktører i regionen og internationale partnere. Det kunne være Den Mellemløstlige Kvartet, hvor EU, USA, Rusland og FN indgår, der kunne danne rammen om et sådant engagement.

Det er vigtigt, at der nu er dannet en national samlingsregering i Israel. Vi er klar til – både bilateralt og gennem EU – at drøfte fredsprocessen med den.

Vi skal også fastholde dialogen med palæstinenserne baseret på den position, som EU fortsat har efter det amerikanske udspil. Målet er at få palæstinenserne tilbage i spil. Ligesom med den israelske regering vil vi fortsat have en tæt kontakt med den palæstinensiske regering. Også fordi det er uhyre vigtigt at fremme mulighederne for afholdelse af valg i Palæstina. Det er et afgørende element for at sikre en stærkere og demokratisk legitimeret palæstinensisk position. Derfor er det vigtigt, at palæstinenserne arbejder vedholdende med at overkomme den dybe interne splittelse. Det er et ansvar, som ligger hos PLO og Fatah på den ene side og Hamas på den anden side. Det er en vigtig del af vores kommunikation med den palæstinensiske regering.

Halime Oguz spurgte, hvad konsekvenserne fra internationalt hold ville være ved en israelsk annektering.

Udenrigsministeren svarede Halime Oguz, at man p.t. fokuserede på at undgå en israelsk annektering på Vestbredden. En annektering ville udgøre en klar overtrædelse af folkeretten og få alvorlige konsekvenser for muligheden for en tostatsløsning. Den ville også have alvorlige følger for den regionale stabilitet og skade Israels stilling i det internationale samfund. For EU og Danmark ville udgangspunktet være differentieringspolitikken, der fulgte af FN's Sikkerhedsrådsresolution 2334, så et fortsat samarbejde med Israel ville ske inden for folkerettens regler. Dermed ville man skelne mellem det Israel, man anerkendte, og de områder, som Israel havde besat eller annekteret. Spørgsmålet havde ikke været nærmere drøftet i EU-kredsen, idet man i første omgang havde koncentreret sig om at gøre sin holdning klar over for Israel. Man ønskede ikke en situation, der ville hindre muligheden for en tostatsløsning og for at få fredsprocessen tilbage på sporet.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Jan E. Jørgensen ville stille et spørgsmål uden for dagsordenen, idet han havde stillet det til erhvervsministeren under punkt 1, men var blevet henvist til udenrigsministeren. I den kommenterede dagsorden kunne man læse følgende om regeringens holdning til opbygning af fælles lagre af værnemidler: "For at sikre EU's modstandsdygtighed over for sundhedskriser og en eventuel anden bølge af smittespredning lægger regeringen vægt på at prioritere forskning og innovation relateret til covid-19 og på, at der findes en løsning, der kan ruste EU til fremtidige sundhedskriser. Hertil støtter regeringen, at der oprettes fælles europæiske katastrofelagre af personlige værnemidler. Derudover støtter regeringen Kommissionens initiativ om fælles offentlige indkøb i EU gennem den fælles indkøbsaftale. Regeringen arbejder for, at der etableres et europæisk økosystem for værnemidler, vacciner, medicin og medicinske produkter, der styrker forsyningsikkerheden og fremmer en innovativ og konkurrencedygtig life science-sektor i EU. Regeringen arbejder for, at handlingsplanen bidrager til at styrke omstillingsparathed i erhvervslivet gennem moderne og digitale produktionsformer, der sikrer, at virksomheder hurtigt og effektivt bliver i stand til at tilpasse deres produktion og leverandørkæder i krisetider." Erhvervsministeren havde bekræftet, at det var regeringens holdning, hvorimod mediet Altinget havde givet indtryk af, at der skulle være en konflikt mellem regeringens holdning og det, som Kommissionen lagde op til? Var det korrekt?

Søren Søndergaard forstod Kommissionens forslag sådan, at man bl.a. for danske penge ville købe værnemidler og medicinsk udstyr, men at EU skulle bestemme, hvordan de skulle fordeles. Det havde udenrigsministeren taget afstand fra i sin udtalelse til Altinget, idet han insisterede på, at regeringerne skulle ind over den beslutning. Det støttede Enhedslisten fuldt ud, for det skulle på forhånd stå klart, hvordan fordelingen ville blive. Det måtte ikke være op til Kommissionen at bestemme.

Udenrigsministeren citerede sig selv fra Altinget: "Jeg kan ikke se, at der er noget, som Kommissionen skal gøre alene. Det er noget, som vi gør i samarbejde mellem de 27 medlemslande og Kommissionen. Det er den eneste måde at gøre det effektivt og rigtigt på." Han slog med den udtalelse fast, at regeringen støttede EU's kapacitet til at håndtere kriser og også var enig i, at man som et sikkerhedsnet opbyggede strategiske lagre for f.eks. værnemidler og respiratorer. Derfor støttede regeringen de tiltag, der allerede var besluttet inden for rammerne af EU's civilbeskyttelsespolitik om etablering af lagre. Danmark havde også tilbudt at være vært for et af de kommende lagre. Dog måtte ministeren slå fast, at coronakrisen ikke skulle forrykke den grundlæggende balance mellem EU og medlemslandene på sundhedsområdet. Sundhedspolitikken er nationalt forankret. Som civilbeskyttelsesmekanismen nu så ud, syntes ministeren, at der var en fin balance: Kommissionen faciliterer koordinationen mellem medlemslandene om forvaltning af de ressourcer, der stilles til rådighed i fællesskab. Man kunne ikke på forhånd udelukke at styrke Kommissionens rolle i koordineringen af fælles indkøb, men

det var afgørende fortsat at involvere medlemslandene i alle beslutninger på civilbeskyttelsesområdet. Det gjaldt om at undgå en situation som den, hvor Italien havde anmodet om hjælp via EU's civilbeskyttelsesmekanisme, og den anmodning forblev ubesvaret af samtlige EU-lande.

Jan E. Jørgensen kvitterede for ministerens tilbagemelding om opbygningen af fælles europæiske lagre. Det så ud til, at Altinget havde blæst op, hvad der måtte være af uenigheder.

4. Siden sidst

Udenrigsministeren: Afslutningsvis vil jeg orientere jer om en sag, der ikke forventes drøftet på selve videokonferencen, men alligevel er relevant for udvalget. Jeg har tidligere orienteret udvalget om situationen i det østlige Middelhav. Der er desværre ikke sket forbedringer: Tyrkiet fortsætter sine boringsaktiviteter i Cyperns eksklusive økonomiske zone og har i april sendt endnu et boreskib ind i området.

Derfor forventes udenrigsministrene i forbindelse med videokonferencen at udsende en erklæring, der tager skarpt afstand fra de tyrkiske aktiviteter og opfordrer landet til at respektere international ret. I den forbindelse opfordres Tyrkiet også til øjeblikkeligt at indstille sine krænkelse af det græske luftrum.

EU kan ikke se stiltiende på Tyrkiets tilsidesættelse af EU-lov og international ret. Regeringen støtter derfor fuldt op om det sanktionsregime, der blev vedtaget af Udenrigsrådet i november sidste år.

Det er samtidigt vigtigt at vi fortsat fastholder en balanceret og proportional tilgang over for Tyrkiet. Derfor skal vi undgå at eskalere konflikten eller underminere dialogen.

Punkt 3. Uformel videokonference for EU's ministre for uddannelse og ungdom den 18.-19. maj 2020

EUU alm. del (19) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Børne- og undervisningsministeren oplyste, at det kroatiske EU-formandskab havde indkaldt til uformelle videokonferencer på uddannelsesområdet den 18. maj og på ungdomsområdet den 19. maj. Begge dele omhandlede covid-19-situationen. Ministeren ville benytte lejligheden til også at orientere om fire andre punkter, to om uddannelse og to om ungdom. Ingen af dem var på dagsordenen for de to videokonferencer, men forventedes vedtaget efterfølgende ved skriftlig procedure.

1. Implikationer af covid-19-krisen på uddannelsesområdet

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 18-19/5-20 – uddannelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (19) – bilag 567 (resumé af uformel videokonference for uddannelse m.v. 14/4-20)

Børne- og undervisningsministeren: Den uformelle videokonference for undervisningsministre den 18. maj er den tredje af slagsen, der afholdes under covid-19-krisen. Også denne vil være en udveksling af nationale erfaringer om implikationerne af covid-19-krisen på uddannelsesområdet.

De to første deltog uddannelses- og forskningsministeren i. Den første videokonference fandt sted den 12. marts, dvs. den dag de danske skoler i praksis lukkede, og fokuserede på status over skolelukninger på tværs af Europa og mulighederne for opretholde undervisning på distance.

Den anden videokonference fandt sted den 14. april, altså dagen før vi i Danmark begyndte at genåbne daginstitutioner og skoler til og med 5. klasse. På denne konference var der fokus på landenes forskellige erfaringer med fjernundervisning og digital læring samt landenes forskellige planer for afholdelse af prøver og eksamener.

Videokonferencen på mandag vil fokusere på landenes planer for eller erfaringer med genåbning af skoler, herunder sikkerhedstiltag og organisering af, hvilke alderstrin der begynder først. Der vil også være fokus på coronakrisens betydning for afgangseksaminer og optaget på de videregående uddannelser.

I Danmark har vi vistnok været først til genåbne skolerne, så vi vil fra dansk side fortælle om erfaringerne herom. Vi vil også orientere om forventningerne til optaget på de videregående uddannelser og opfordre til, at der snarest muligt i regi af Erasmus-programkomiteen udarbejdes klare retningslinjer for Erasmus+-mobiliteten i anden halvdel af 2020.

Erfaringsudvekslingerne på videokonferencen forventes desuden at give et sidste input til et sæt rådskonklusioner om imødegåelse af coronakrisen inden for uddannelsesområdet. Det er dem, der står under punkt 3 i samlenotatet.

Ulla Tørnæs ville gerne høre mere om retningslinjerne for Erasmus+-programmet for andet halvår af 2020. Hvordan ville vilkårene være, og ville det overhovedet være muligt at være Erasmus-studerende i det kommende semester? I Danmark var det blevet besluttet, at universiteterne først ville åbne for studerende i august/september, så det var interessant at høre, hvad regeringen ville byde ind med, så de unge vidste, hvad de havde af muligheder.

Børne- og undervisningsministeren kunne endnu ikke sige, hvordan situationen ville se ud for Erasmus-studerende senere på året, idet man endnu ikke kendte rejsevejledningerne for efteråret. Der var igangsat et arbejde i programkomiteen for at få lavet fælles retningslinjer for udvekslingsophold under Erasmus+, og uddannelsesministeren holdt løbende uddannelsesinstitutionerne orienteret. P.t kunne man ikke gøre andet end at henvise til Udenrigsministeriets rejsevejledninger, og man måtte sørge for at have processer klar til at kunne agere i forskellige scenarier, til når vejledningerne ændrede sig. To måneder tidligere havde skolesektoren været helt lukket; nu var næsten alle elever tilbage, så situationen ændrede sig. Samarbejdet mellem de forskellige ministerier – herunder også Uddannelses- og forskningsministeriet – og sektoren i Danmark var tæt med henblik på at kunne give informationer videre, så snart de kom ind.

2. Rådskonklusioner om fremtidens europæiske lærere og undervisere

- *Punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 18. maj 2020, men forventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 18-19/5-20 - uddannelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 4)

Børne- og undervisningsministeren: Emnet skulle egentlig have været hovedtemaet for det kroatisk formandskab på uddannelsesområdet, men coronakrisen ville det anderledes.

Formålet med rådskonklusionerne er at styrke fokus på lærer- og underviserprofessionen og forbedre dens status og vilkår. I denne sammenhæng skal begrebet lærere og undervisere forstås som at omfatte alt fra pædagoger på daginstitutionerne, som vi kender dem her i Danmark, til undervisere på de videregående uddannelser. Det er altså en bredere gruppe end dem, vi normalt sigter til, når vi taler om lærere.

Rådskonklusionerne understreger pædagogers, læreres og underviseres afgørende betydning for at forberede mennesker fra alle baggrunde til at leve og lære i verden af i dag. Samtidig opregnes en lang række udfordringer, som pædagoger og lærere står over for.

Medlemsstaterne opfordres bl.a. til at fortsætte og styrke involveringen af lærere og undervisere i tilblivelsen af uddannelsespolitik, og til at understøtte deres større deltagelse i efter- og videreuddannelse. Ligeledes opfordres landene til at styrke læreres og underviseres karrieremuligheder og styrke mobiliteten. I forhold til det med inddragelse kan man her i coronatiden sige, at hvis vi bad dem om at blive mere inddraget, end de allerede er, ville arbejdsmængden vokse i problematisk grad. Men der vil sikkert være lande med andre typer problemer.

Kommissionen opfordres bl.a. til – med respekt for nærhedsprincippet – at understøtte mulighederne for mobilitet og lærerstuderendes internationale perspektiv. Den opfordres også til at understøtte et tættere samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner i EU for at styrke forskningsbaseret læreruddannelse og til at se på muligheden for at udvikle europæiske retningslinjer, der skal ses som supplement til eksisterende nationale tiltag til udarbejdelsen af karriererammer på nationalt plan.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, da regeringen er enig i pædagogernes, lærernes og underviseres grundlæggende betydning for kvaliteten og udviklingen af uddannelsessystemet. Det har ikke nogen konsekvens for dansk lovgivning og praksis, men vi skal selvfølgelig ikke forhindre andre i at få nogle retningslinjer.

3. Rådskonklusioner om imødegåelse af covid-19-krisen inden for uddannelsesområdet

- *Punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 18. maj 2020, men forventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 18-19/5-20 - uddannelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 10)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 567 (resumé af uformel videokonference for uddannelse m.v. 14/4-20)

Børne- og undervisningsministeren: Rådskonklusioner forventes at skulle vedtages efterfølgende ved skriftlig procedure, når der har været en runde mere på teknisk niveau. Jeg nævner dem nu, da de hænger tematisk sammen med videokonferencen, og så er Europaudvalget hermed orienteret.

Rådskonklusionerne opsummerer medlemsstaternes erfaringer med håndteringen af de udfordringer, som krisen har påført uddannelsessystemerne over hele verden og børns og unges muligheder for at gå almindeligt i skole.

I rådskonklusionerne opfordres medlemsstaterne bl.a. til at fortsætte med at dele information, erfaringer og bedste praksis om håndtering af situationen med hinanden og til at tage ved lære af erfaringerne fra coronakrisen i den videre digitale udvikling inden for uddannelsessystemerne. Kommissionen opfordres til at understøtte dette arbejde og til i samarbejde med medlemsstaterne at se på, hvordan mulighederne for studentermobilitet kan genoptages.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne, da det at dele viden og erfaringer mellem landene har vist sig meget nyttigt og værdifuldt her under krisen.

4. Effekten af covid-19 på ungdomssektoren

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 18-19/5-20 - uddannelse m.v. – bilag 1 (sammenotat side 12)

Børne- og undervisningsministeren: På videokonferencen for EU's ungdomsministre den 19. maj 2020 skal ungdomsministrene udveksle erfaringer om, hvordan coronakrisen påvirker de unge, og hvad der kan gøres på både nationalt og europæisk plan for at hjælpe. Der er tale om et uformelt møde, og det er første gang, at en sådan videokonference finder sted på ungdomsområdet. For mit eget vedkommende ser jeg meget frem til at høre, hvilke perspektiver og overvejelser de andre lande har på dette område.

Regeringen er meget optaget af, hvordan coronakrisen påvirker de unge og de mange aspekter af livet, som har betydning for de unge. Det kan f.eks. være deres bekymringer over, hvad der kan ske med deres uddannelse og deres fremtid i det hele taget.

Samtidig har regeringen en særlig bevågenhed om den gruppe af unge, som er udsatte og sårbare, og som nu tilbringer rigtig meget tid hjemme, hvor det kan være svært for dem at skulle opholde sig. Uddannelsessystemerne har været lukkede, og for nogle stadig er de det stadig. Dermed kan nogle unge mangle den daglige kontakt med voksne, der normalt holder øje med deres trivsel, f.eks. deres lærere.

Et andet vigtigt fokusområde er de unges mentale sundhed. Vi ved, at mange unge føler sig ensomme og socialt isolerede under krisen. Det medfører, at mange vil få en forstærket følelse af ensomhed.

Gennem kontakt til Dansk Ungdoms Fællesråd ved vi, at flere ungdomsorganisationer yder en stor ekstra indsats – og det skal de have tusind tak for – for at bekæmpe bl.a. ensomhed blandt unge i denne tid. For eksempel har organisationen SIND Ungdom, som netop har fokus på unges ensomhed, tænkt kreativt for at finde frem til nye samværsformer. De tilbyder bl.a. samvær på nettet i form af brætspil, morgengymnastik og filmaftener. Så der bliver på alle tænkelige måder fundet på kreative veje ind i at skabe nogle fællesskaber – også i denne tid.

Derudover har alle Folketingets partier den 25. april 2020 indgået en aftale om en række initiativer, som skal hjælpe sårbare og udsatte grupper bedst muligt gennem krisen – herunder også unge. Der bliver bl.a. afsat midler til særlig hjælp til udsatte børn og unge, der f.eks. er pårørende til personer med alkohol- eller stofmisbrug. Der afsættes også ekstra midler til at øge indsatsen i studenterrådgivningen i regi af Uddannelses- og Forskningsministeriet og ekstra midler til studievejledningen på de videregående uddannelser, så de kan foretage en opsøgende indsats over for udsatte og sårbare studerende.

Vi har også sørget for, at tilbuddet om nødundervisning også gælder på ungdomsuddannelserne. Hvis en skole eller et uddannelsessted f.eks. oplever, at en elev er meget fraværende,

kan der laves aftale om, at eleven kommer på skolen i stedet for at sidde hjemme. Fraværet hænger alt for ofte sammen med, at der også er andre udfordringer på hjemmefronten.

Det er disse erfaringer, vi fra dansk side ser frem til at dele med de andre europæiske ministre for ungdomsspørgsmål.

5. Rådskonklusioner om bedre muligheder for unge i landdistrikterne

- *Punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 19. maj 2020, men forventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 18-19/5-20 - uddannelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 14)

Børne- og undervisningsministeren: Rådskonklusionerne om bedre muligheder for unge i landdistrikterne skal medvirke til at øge bevidstheden om, at også unge, der bor og vokser op på landet, skal have gode muligheder for at få et godt ungdomsliv, både hvad angår uddannelse, job, bolig og fritid. Samtidig understreges det, at det også er vigtigt at engagere de unge – at medvirke til at de bliver aktive medborgere i lokalsamfundet og at høre deres stemme, når der bliver truffet beslutninger, som vedrører dem. Endelig er det vigtigt at tale positivt om et liv på landet, så vi modvirker et stereotypet billede af, hvordan det er at være ung uden for byerne.

Vi har ofte sagt, at Danmark er for lille til store forskelle. Regeringen ønsker et sammenhængende Danmark med lige muligheder for at leve et godt liv i hele landet på tværs af land og by for både unge og gamle. Så sent som i går havde vi et samråd om det fusionsstop, som regeringen har taget initiativ til for at undgå, at der sker en yderligere centralisering af kontrollen over uddannelsessystemet i Danmark.

Regeringen er i den forbindelse opmærksom på, at der kan være en række udfordringer for bl.a. den yngre del af befolkningen i landdistrikterne i forhold til f.eks. afstand til uddannelsesinstitutioner, mobilitet og adgang til forskellige velfærdstilbud.

Regeringen arbejder løbende på at adressere de konkrete udfordringer, der findes i landdistrikterne med henblik på at fremme udvikling og muligheder i hele landet.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne og er generelt optaget af, at unges livsmuligheder ikke begrænses af geografisk bopæl.

Tanja Larsson kvitterede for, at EU-ministrene ville tage emnet om unge i landdistrikter op, for det var ikke kun i Danmark, at der var en skævvridning mellem land og by på uddannelsesområdet.

6. Rådsresolution om resultatet af den 7. cyklus af EU's ungdomsdialog

- *Punktet er ikke på dagsordenen for den uformelle videokonference den 19. maj 2020, men forventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 18-19/5-20 - uddannelse m.v. – bilag 1 (samlenotat side 17)

EUU alm. del (18) – bilag 285 (udvalgsmødereferat side 346, ungdomsstrategien 2019-2027 behandlet i EUU 23/11-18)

Børne- og undervisningsministeren: Rådsresolutionen er resultatet af ungdomsdialogens arbejde under de tre seneste EU-rådsformandskaber i perioden 2019-2020. Formålet med rådsresolutionen er at samle op på de anbefalinger, som knytter sig til de temaer, der har været i centrum for ungdomsdialogen i perioden.

Et fokus har bl.a. været, at der er ordentlige og lige vilkår for unge på arbejdspladserne også i forhold til en ordentlig balance mellem arbejde og fritid, og at arbejdspladsen ikke kun er orienteret mod profit, men også tager sig af den unges trivsel.

Derudover er ungdomsdialogen også optaget af at forbedre mulighederne for, at unge kan blive i deres lokalsamfund på landet både i forhold til uddannelse og beskæftigelse, og de ønsker opbakning til lokale ungdomsråd og ungdomsnetværk i landdistrikterne.

Regeringen støtter vedtagelsen af rådsresolutionen. Regeringen støtter op om, at der på EU-plan arbejdes for at sikre gode og lige vilkår for unge, både hvad angår ordentlige arbejdsforhold, adgang til ungdomsjob og bedre muligheder for unge i landdistrikterne.

7. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 4. Uformel videokonference for kultur- og medieministre den 19. maj 2020

EUU alm. del (19) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Kulturministeren oplyste, at der som følge af covid-19 ikke blev afholdt rådsmøder, men formandskabet havde taget initiativ til uformelle videokonferencer, dog uden mulighed for at træffe beslutninger.

Ministeren benyttede lejligheden til at orientere udvalget om de sager om kultur, som formandskabet havde lagt op til skulle vedtages på rådsmødet den 19. maj, men som i stedet ville blive vedtaget efterfølgende ved skriftlig procedure. Punkt 2-4 var altså ikke til drøftelse på videokonferencen.

Alle sager var til orientering.

1. Opfølgning på det uformelle videokonferencemøde for kultur- og medieministre den 8. april 2020 i lyset af covid-19 med fokus på genopretning

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 19/5-20 - kultur – bilag 1 (samlenotat side 2)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 587 (uformel erklæring om kultur i covid-19 krisetider)

EUU alm. del (19) – bilag 547 (resumé fra uformel videokonference for kulturministre 8/4-20)

Kulturministeren: Der er foreslået en politisk drøftelse om konsekvenserne for kultur- og medieområdet som følge af covid-19, som jo rammer alle, uanset hvor man er. Punktet bygger videre på en drøftelse, jeg og mine ministerkolleger havde i sidste måned i lyset af virusudbruddets alvorlige konsekvenser for kultur- og mediesektoren.

Mødet i april havde fokus på, hvilke tiltag de enkelte lande havde iværksat eller var i gang med at iværksætte som en umiddelbar respons over for et kulturliv i akut, men desværre også potentielt meget langvarig krise.

Jeg bed dengang mærke i, at alle mine kolleger kunne berette meget ens historier om, hvad coronavirussen havde medført for deres kultursektorer. Vi delte erfaringer om hjælpepakker, men også ideer om, hvordan vi kan anspore og understøtte de nye fællesskaber, som heldigvis er blomstret op nationalt og på tværs af grænser. Vi oplever således herhjemme, at mange som aldrig før henter musik, film og bøger online, der giver indhold i hverdagen. Og vi ser, hvordan public service har fået en opblomstring. DR, der morgen efter morgen – og også om aftenen – samler en hel nation til fællessang.

På den kommende videokonference den 19. maj lægges der op til et mere langsigtet perspektiv. Fokus vil være på, hvilke skridt der den kommende tid tages for at bygge videre på og genoprette kulturlivet, så vi fremover igen kan nyde godt af kultur, film, idræt og foreningsliv.

Endvidere ønsker formandskabet at gøre status over, hvad covid-19-krisen har lært os. Jeg synes, at krisen har vist, at kulturen og fællesskabet spiller en grundlæggende rolle for os alle. Det er måske noget, vi har taget for givet, men det er blevet bekræftet ved de talrige henvendelser, jeg har og også bredt i Folketinget har modtaget fra borgere med bøn om hjælp og om snarest muligt at få genåbnet biblioteker, museer, teatre, højskoler, musikskoler, aftenskoler og foreningsliv.

Jeg ved, at hele kulturlivet tripper for at kunne åbne igen, og jeg har arbejdet for, at vi snart kunne se en gradvis åbning. Samtidig må vi vægte de sundhedsfaglige vurderinger højt. I sidste uge var jeg glad for at se, at et samlet Folketing blev enige om fase 2 i genåbningen af Danmark, hvor bl.a. professionel idræt og bibliotekernes ind- og udlån kom med. Andre kulturaktører må vente, da det ikke er sundhedsmæssigt forsvarligt at åbne alt på én gang. Der er lagt en plan for åbning af fase 3 og 4, og allerede i fase 3 vil meget af kulturlivet åbne igen. Statsministeren havde lagt op til at forhandle tidsmæssig forhandling af disse faser.

En genopretning af kulturlivet i Europa forudsætter, at vi formår at balancere ønsket om at få gang i kulturen, foreningslivet og idrætslivet igen med, hvad der er sundhedsmæssigt forsvarligt. Kun på den måde kan vi sikre, at genopretningen bliver bæredygtig og langtidsholdbar.

Jeg ser derfor frem til at hente inspiration fra mine europæiske kolleger og vil bl.a. orientere om de erfaringer, jeg og ministeriet har høstet fra den sektordialog, der har været mellem ministeriet og diverse aktører, der har skulle spille ind med, hvordan de ville forberede deres genåbning – hvilke fysiske forhold der gjorde sig gældende på deres område, og hvordan adfærden var blandt deres ansatte, frivillige og publikum. Den dialog er mundet ud i retningslinjer for genåbningen – både for de kulturaktører, der nu kommer med i fase 2, og for dem, der kan genåbne i de næste etaper, så alle kan være forberedte.

Jeg tror samtidig ikke, at det vil være muligt at anvende de samme løsninger 1:1 på tværs af EU-landene. Dertil er de europæiske lande alt for mangfoldige – kulturektoren er det i sig selv, men landene er også mangfoldige, så det er dobbelt mangfoldighed i forhold til, hvordan kulturektoren er organiseret og finansieret.

Jeg mener, at vi – når vi har med kultur at gøre – bør tage udgangspunkt i de særlige problemstillinger, der gør sig gældende lokalt og nationalt inden for de forskellige kulturområder. Der er f.eks. forskel på de konkrete udfordringer teatre og museer har, når vi taler om covid-19.

Når det gælder mulige EU-tiltag, der kan understøtte en genopretning, lægger regeringen vægt på, at den uformelle drøftelse, vi skal have, ikke foregriber forhandlingerne om EU's næ-

ste flerårige finansielle ramme for 2021-2027. Jeg kan i den forbindelse pege på, at der allerede findes muligheder for støtte til f.eks. samarbejdsprojekter om kultur og film fra EU-programmet "Et Kreativt Europa".

Kim Valentin sagde, at kunst- og kulturlivet er præget af mennesker, der brænder for noget og ofte lever af ganske lidt. Man måtte derfor gøre noget særligt; ellers risikerede man, at branchen bukkede under. Hvordan forholdt ministeren sig til det? I Danmark var der nogle luksusprægede ordninger, men det gjorde sig ikke gældende i de fleste andre EU-lande.

Kulturministeren svarede, at regeringen sammen med Statens Kunstfond og andre fonde havde taget initiativ til at høre kultur- og idrætslivet, hvordan man kunne støtte dem i at forvalte og nytænke trods restriktioner grundet coronakrisen. I spørgetiden tidligere på ugen havde man lovet hinanden at følge det tæt og få kulturen med i de generelle ordninger. EU havde også haft det som fokus, og Kommissionen havde lempet statsstøttereglerne, så medlemslandene kunne støtte virksomheder under krisen, og taget initiativ til, at landene kunne anvende ubrugte strukturfondsmidler til små og mellemstore virksomheder – også på kulturområdet. Kommissionen havde endvidere taget initiativ til en hjælpepakke til medlemslandenes indsats for at undgå tab af job, og det gjaldt også for kulturområdet, ligesom den havde meldt ud, at der var maksimal fleksibilitet i forvaltning af støtteprogrammet "Et Kreativt Europa", f.eks. ved at man udskød deadlines og sænkede kravene for udbetaling af støtte.

2. Rådskonklusioner om risikohåndtering på kulturarvsområdet

– *Punktet er ikke på dagsordenen for det uformelle videokonferencemøde den 19. maj 2020, men forventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 19/5-20 - kultur – bilag 1 (samlenotat side 4)

Kulturministeren: Formandskabet har fremlagt udkast til rådskonklusioner, hvor formålet er at sætte fokus på behovet for en fælles indsats på området.

Danmark kan tilslutte sig det foreliggende udkast, som jeg har fornemmelse af, at der er bred enighed om blandt landene. Erfarings- og vidensudveksling er uhyre relevant, når det gælder håndtering af trusler mod kulturarven, fordi bevaring af kulturarven er et fagligt felt med meget højt specialiseret viden og ekspertise. Vi har ikke meget tilbage, men vi skal passe på det, vi har.

Det er også et område, hvor der heldigvis et aktivt fagligt miljø internationalt, og de danske institutioner deltager helt rutinemæssigt aktivt.

Jeg vil også sige, at vi ganske vist bakker op om konklusionsudkastet, men at vi lægger vægt på, at der alene er tale om opfordringer. Vi er normalt tilbageholdende med at pålægge vores institutioner internationalt samarbejde, da institutionerne selv er meget opmærksomme på at arbejde internationalt, når det er fagligt relevant for det, de har ansvar for. Så hvis vi på nationalt hold beslutter, at Danmark skal indgå i et specifikt samarbejde, skal det være efter en konkret vurdering af potentialet i projektet i dialog med de danske aktører.

3. Rådskonklusioner om ændring af kulturarbejdsplanen (2019-2022)

- *Punktet er ikke på dagsordenen for det uformelle videokonferencemøde den 19. maj 2020, men forventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 19/5-20 - kultur – bilag 1 (samlenotat side 7)

EUU alm. del (19) – bilag 216 (udvalgsmødereferat side 279, sag om den kulturelle dimension af bæredygtig udvikling behandlet i EEU 15/11-19)

EUU alm. del (18) – bilag 285 (udvalgsmødereferat side 361, sag om arbejdsplan for kultur 2019-22 behandlet i EEU 23/11-18)

Kulturministeren: Regeringen kan støtte forslaget om, at temaet om kultur og bæredygtighed bliver et prioriteret tema i kultursamarbejdet. Kulturarbejdsplanen lægger generelt op til erfarings- og vidensudveksling blandt landene om en række emner. Det er ikke alt i planen, der forekommer lige relevant fra et dansk synspunkt, men regeringen kan bakke op om, at et væsentligt emne som bæredygtighed får en plads i planen.

Kim Valentin spurgte, om ministeren kunne nævne nogle af de ideer, som hun havde fremlagt i anden sammenhæng tidligere på ugen.

Kulturministeren oplevede, at mange kultur- og idrætspersoner gik forrest i arbejdet med at skabe opmærksomhed om bæredygtighed. Mange havde historiske hensyn at tage, men der blev arbejdet samvittighedsfuldt med bæredygtighed som ved idrætsbegivenheder, hvor man gjorde en ihærdig indsats for at reducere mængden af engangsemballage. Det ville man komme til at se mere af, for de frivillige og borgerne i det hele taget forventede sådan en samvittighedsfuldhed. Hun så frem til, at bæredygtighed blev en del af arbejdsprogrammet, fordi det går på tværs af grænser, og det giver mening at erfaringsudveksle – også på det uformelle plan.

4. Rådskonklusioner om mediekendskab i en evigt foranderlig verden

– *Punktet er ikke på dagsordenen for det uformelle videokonferencemøde den 19. maj 2020, men forventes vedtaget i skriftlig procedure*

Videokonference 19/5-20 - kultur – bilag 1 (samlenotat side 10)

Kulturministeren: Udgangspunktet er, at færdigheder og kendskab til medier har afgørende betydning i det digitale medielandskab af hensyn til demokratiet og den demokratiske deltagelse. Der peges i konklusionsudkastet på, at det kan være vanskeligt for borgerne at finde pålidelige nyheder og kvalitetsindhold, og at borgerne samtidig i stigende omfang bl.a. mødes med desinformation, manipulation og hadudtalelser.

Medlemsstaterne og Kommissionen opfordres derfor til at iværksætte tiltag, der kan styrke færdigheder inden for mediekendskab og adressere desinformation. Det kræver ifølge konklusionsudkastet en systematisk, strategisk og omfattende tilgang fra alle medlemsstater og samarbejde blandt alle relevante interessenter.

Konklusionsudkastet præciserer også, at man ved mediekendskab her forstår alle de evner, der sætter en borger i stand til at tilgå medier, have en kritisk tilgang til dem og interagere med dem.

Regeringen støtter konklusionsudkastets ambitioner om, at færdigheder inden for mediekendskab skal styrkes. Dette ligger i forlængelse af nuværende og kommende og igangværende indsats på området. Det er vigtigt, at der løbende fokuseres på tilegnelse og udvikling af færdigheder, der kan styrke kendskabet til medier. Og selvfølgelig også, at relevante aktører inddrages.

Jeg skal understrege, at regeringen lægger vægt på, at kultur- og uddannelsespolitik er national kompetence. Regeringen lægger også vægt på, at rådskonklusionsudkastet ikke foregriber forhandlingerne om kommende EU-lovgivning for digitale tjenester.

Kim Valentin påpegede, at den uformelle læring ikke var nævnt, men at den var en af de vigtigste bærere af kendskab til medier. I Danmark kalder man det folkeoplysning. Ville ministeren nævne den uformelle læring på videokonferencen?

Peter Seier Christensen sagde, at det løb ham koldt ned ad ryggen, når han læste, at EU og staterne mente, at de skulle lære folk at skelne mellem sandt og falsk. Kunne ministeren forklare, hvorfor staten skulle have den rolle? Og hvilke virkemidler ville man tage i brug?

Kulturministeren svarede, at medieforbruget er grundlaget for vores virkelighedsopfattelse, og man skulle passe på som stat og myndighed at blande sig for meget. Det er en grundsten i frihed og demokrati, at staten kan understøtte, men ikke i for høj grad skal anviser en retning. Når der alligevel skal være en retning, handler det om, at nogle misbruger friheden til at un-

derminere demokratiet – og de kender ingen grænser. Det skulle man tage seriøst, og man skulle være påpasselig med, hvilke virkemidler man tager i brug.

Ministeren var stor tilhænger af at tage den uformelle læring med – der, hvor mennesker lærer af hinanden og opsnapper nye ideer. Folkeoplysning er god til at samle folk, ligesom ældreorganisationer havde været godt til at lære andre ældre, hvordan man sorterer i de digitale medier. Regeringen havde lanceret initiativet Trygtid.dk som et forsøg at inkludere Kim Valentins pointe om uformel medievidenskab og Peter Seier Christensens pointe om virkemidler, der ikke krænker mediefriheden. Børne- og Undervisningsministeriet og Kulturministeriet havde igangsat en rundbordsaktørinddragelse med forskere, bloggerrepræsentanter, digitale tjenester, børneorganisationer etc. om, hvad der virker i det nye mediebillede.

Kim Valentin ville gerne sikre sig, at ministeren fik nævnt den uformelle læring på videokonferencen med de andre kulturministre – for der stod ikke noget om det i teksten.

Kulturministeren lovede at gøre det tydeligt, at der også skulle være fokus på den uformelle læring.

5. Eventuelt

Kulturministeren: Jeg kan afslutningsvis nævne, at formandskabet har varslet afholdelse en uformel videokonference for sportsministrene. Jeg forventer derfor at kunne komme over i udvalget igen og forelægge det møde.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Punkt 5. Sager på Finansministeriets område:

a) Uformel videokonference i udvidet eurogruppe den 15. maj 2020

EUU alm. del (19) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Finansministeren: Mødet i den udvidede eurogruppe finder sted i dag kl. 15.45. Tirsdag den 19. maj forelægger jeg mødet i Økofin, som finder sted senere samme dag.

Jeg henviser generelt til samlenotatet om udvidet eurogruppe. Jeg henviser også til samlenotatet om Økofin, særlig de tre punkter om covid-19-relaterede tiltag (pkt. 1a, 1b og 1c). Notaterne blev sendt til Europaudvalget tirsdag den 12. maj. Den nødvendige information, forslag mv. er kommet meget sent, og vi fik først en dagsorden for Økofin i mandags.

Herudover har jeg forud for dagens møde oversendt to samlenotater til udvalgets orientering. Disse omhandler Kommissionens forslag til ændringsbudget 4 for EU's 2020-budget og mulige rådskonklusioner om Den Europæiske Revisionsrets særberetning om konsekvenserne af reformen af EU's personalevedtægt fra 2014.

Helt generelt vil jeg sige, at vi bestræber os på at få samlenotaterne oversendt så hurtigt som muligt til udvalget, men vi er i en situation for øjeblikket, hvor EU fungerer lidt anderledes, end vi er vant til, og vi får selv papirerne meget sent. Så hvis medlemmerne føler frustration over den del, kan jeg fra regeringens side sige, at vi deler den frustration.

1. Økonomisk håndtering af covid-19

– Præsentation fra Kommissionen/politisk drøftelse

Videokonference 15/5-20 - eurogruppen – bilag 1 (samlenotat)

Videokonference 16/4-20 - økofin – bilag 3 (opfølgning på skriftlig forelæggelse af uformel vk økofin 16/4-20)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 467 (erklæring fra eurogruppens møde om covid-19 tiltag)

EUU alm. del - svar på spm. 201 om eurogruppens rapport af 9. april 2020 til EU's stats- og regeringschefer, fra finansministeren (2019-20)

EUU alm. del - svar på spm. 200 pm. om, hvilke dele af forslagene i eurogruppens aftale regeringen ønsker at Danmark skal deltage i, fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 199 om Danmarks bidrag til eurogruppens pakke af initiativer ifm. covid-19, fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 198 om hvilket niveau eurogruppens foreslåede genopretningsfond forventes at være på, fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 197 om finansiering af genopretningsfonden, fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 196 om genopretningsfonden og en form for fælles gældsudstedelse, fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 195 om genopretningsfonden, fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 194 om hvordan et nyt coronatilpasset MFF-forslag vil påvirke prioriteterne i det nuværende MFF-forslag fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 193 om yderligere bidrag fra medlemslandene til nødhjælpsinstrumentet i forbindelse med covid-19, fra finansministeren

EUU alm. del - svar på spm. 192 om etablering af en garantifond i regi af Den Europæiske Investeringsfond (EIB), fra finansministeren

EUU alm. del (19) – bilag 572 (resumé af møde med finansministeren 21/4-20 om covid-19-tiltag)

Videokonference 16/4-20 - økofin – bilag 2 (skriftlig forelæggelse af økofin 16/4-20)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 629 (udvalgsmødereferat side 809 FO, forhandlingsoplæg vedr. SURE forelagt EUU 6/4-20)

Finansministeren: Det overordnede formål med mødet er at drøfte økonomisk-politiske tiltag for at adressere den aktuelle krise. Drøftelsen følger op på vores rapport af 9. april til EU's stats- og regeringschefer. Jeg har redegjort for rapporten her i udvalget ad to omgange, dels den 6. april, hvor SURE-forslaget også blev forelagt til forhandlingsoplæg, dels på den særskilte gennemgang af rapporten den 21. april. Rapporten var desuden dækket af den skriftlige redegørelse om Økofin den 16. april.

Rapporten indeholder forslag til forskellige fælleseuropæiske tiltag, som stats- og regeringscheferne godkendte den 23. april. Siden da har man arbejdet med at udmønte forslagene. Det gælder bl.a. SURE-forslaget om finansiel assistance til nationale ordninger for lønkompensation og lignende i lande, der er hårdt ramt af krisen.

Vi har arbejdet intenst på at fremme de danske prioriteter i lyset af mandatet fra udvalget og er godt tilfredse med det kompromis, der er på vej. Det vigtigste er, at vi har fået en solnedgangsklausul, dvs. en udløbsdato for forslaget. Det er en prioritet, vi har arbejdet aktivt for fra dansk side, og som nogle andre lande heldigvis har bakket op om. Vi har også sikret, at forslaget nu betoner, at det lægges til grund, at de nationale ordninger er i overensstemmelse med EU's grundlæggende værdier, herunder forbud mod diskrimination.

Forslaget betyder som bekendt, at alle EU-lande skal stille en national garanti til EU-budgettet. Garantierne vil først blive aktiveret, når midler under EU's indtægtsloft er opbrugt. De vil løbe, indtil alle lån under SURE er tilbagebetalt. Der vil i den kommende tid foregå et arbejde med at etablere en dansk garanti på ca. 4,2 mia. kr. Folketinget vil blive inddraget i dette arbejde, og regeringen vil forelægge Finansudvalget et aktstykke.

Der arbejdes også med udmøntningen af EIB's forslag om en garantifond, som skal understøtte virksomheder, herunder med fokus på små og mellemstore virksomheder, der har finansieringsbehov som følge af covid-19-krisen. Fonden skal baseres på nationale garantier fra EU-landene på 25 mia. euro i alt. Det vil betyde, at Danmark skal stille garantier for knap 5 mia. kr. svarende til vores ejerandel i EIB.

Sagen forhandles mellem landene i EIB-regi, hvor Danmark arbejder tæt sammen med lige-sindede lande om at sikre et acceptabelt kompromis. Erhvervsministeren har forelagt sagen til revideret forhandlingsoplæg.

Desuden er eurolandene den 8. maj blevet enige om, at alle eurolande kan opnå adgang til særlige lån relateret til covid-19-krisen fra eurolandenes lånemekanisme, ESM. Lånene kan som udgangspunkt udgøre op til 2 pct. af et eurolands BNP og vil alene være betinget af anvendelse til sundhedsrelaterede udgifter.

Der arbejdes på at gøre de tre initiativer – SURE, EIB-garantifonden og ESM-assistancen – operationelle inden den 1. juni.

Rapporten fra den 9. april anfører desuden, at der skal arbejdes på en genopretningsfond, der skal understøtte genopretningen af EU's økonomier. Fonden skal være midlertidig og målrettet, stå mål med de ekstraordinære omkostninger ved den aktuelle krise og hjælpe med at sprede omkostningerne over tid gennem passende finansiering.

Kommissionen skal snart fremlægge et forslag til genopretningsfond og et revideret forslag til EU's flerårige finansielle ramme for 2021-2027 (MFF-pakken).

Forslaget er ikke kommet endnu. Der har været usikkerhed om, hvornår det vil komme, og det er der fortsat. Seneste bud er, at det eventuelt kan komme den 20. maj. Hvis der kommer væsentligt nyt, kan jeg desuden give udvalget en opdatering, når jeg på tirsdag den 19. maj forelægger mødet i Økofin.

Uanset hvornår der fremlægges forslag til MFF og genopretningsfonden, vil jeg i den forbindelse hurtigt indkalde udvalget til en teknisk gennemgang af forslaget.

Selv om forslaget ikke foreligger inden udvidet eurogruppe i dag, er det sandsynligt, at genopretningsfonden vil være et tema på mødet, hvor mange lande vil give udtryk for deres prioriteter. Det overordnede forhandlingsbillede er velkendt: Nogle EU-lande støtter en genopretningsfond af en betydelig størrelse og lægger vægt på, at fonden finansieres via fælles gæld, f.eks. fælles udstedelse af obligationer, hvor midlerne kan bruges til direkte støtte til hårdt ramte land og ikke bare som lån til dem. Lånet skal i givet fald tilbagebetales af alle lande. Det vil m.a.o. indebære fælles gæld med overførsler mellem lande. Andre lande ønsker en fond af mere begrænset omfang, og at der som udgangspunkt findes en løsning på finansieringen inden for rammerne af EU's budget, som ikke nødvendigvis indebærer fælles gæld med henblik på direkte støtte, men eventuelt EU-optagelse af lån med henblik på genudlån til hårdt ramte lande.

Regeringens holdning er velkendt. Vi ønsker ikke tiltag, som indebærer fælles gæld med overførsler mellem EU-landene, men arbejder for en tidsbegrænset fond med en fornuftig udformning og finansiering. Regeringen tager stilling til forslaget, når det foreligger – naturligvis i tæt samarbejde med udvalget.

Vi vil også pege på, at der på ret kort tid er sat gang i en række EU-tiltag, der indebærer en betydelig solidaritet med de hårdest ramte lande. Det gælder tiltagene i rapporten af den 9. april, herunder SURE, EIB-garantifonden og ESM-assistancen samt tiltagene vedrørende EU-budgettet.

Regeringen finder desuden, at EU-landenes arbejde med genopretning af økonomierne efter krisen bør have et fokus, som er bredere end blot forskellige former for finansiel assistance. Et væsentligt fokus bør være den grønne omstilling og indsatsen for at skabe en bæredygtig og inklusiv vækst. Hvis vi skal nå vores klimamål, kræver det kloge investeringer i teknologi og forskning og gode betingelser for virksomhederne og overgangen til bæredygtig produktion. Vi skal samtidig gøre de europæiske økonomier mere robuste og modstandsdygtige, så kriser og dårlige konjunkturer ikke får for store sociale konsekvenser og bremser den grønne omstilling.

Formanden takkede på udvalgets vegne for tilsagnet om en teknisk gennemgang, så snart det nye forslag forelå, idet hun understregede, at i udvalget havde stor interesse for emnet.

Jan E. Jørgensen roste regeringen for, at det var lykkedes at få indført en solnedgangsklausul, selv om Venstre gerne havde set, at en tidligere dato. Han udtrykte også glæde på Venstres vegne over, at spørgsmålet om de grundlæggende værdier var taget med.

Kim Valentin spurgte, om regeringens skepsis over for fælles gæld betød, at den ville stemme imod – og i givet fald under hvilke betingelser.

Han gentog desuden et spørgsmål, han tidligere på mødet havde stillet til erhvervsministeren. I hvilket omfang ville man stille krav om arbejdsmarkeds- og pensionsreformer i de sydeuropæiske lande, når der skulle udbetales lån? Og der kunne vel ikke blive tale om fælles lån i fremtidige kriser? Han henviste til, at toprådgiveren for den græske premierminister, Kyriakos Mitsotakis, havde udtalt, at Grækenland ikke regnede med at få samme økonomiske problemer på grund af coronakrisen som Italien, fordi Grækenland havde gennemlevet et reformprogram.

Han ville også gerne have uddybet, hvad regeringen mente med inklusiv vækst. Kunne ministeren give nogle eksempler fra Danmark?

Hans sidste spørgsmål drejede sig om den udvidede kreditadgang for forbrugere og virksomheder. Det var en god idé, men var det noget i retning af finanskrisens bankpakker, man forestillede sig? Selv om kapitalkravene lempes, kommer der større tab, hvis kreditterne udvides under en krise. Så hvilke praktiske tiltag forestillede man sig at foretage for at kunne stille risikovillig kapital til rådighed?

Søren Søndergaard spurgte, om landene havde afvigende opfattelser af, hvad kriterierne for at kunne få støtte fra garantifonden burde være. Og hvilke var de? Et bud på et kriterium, han havde hørt, var faldet i BNI under coronakrisen.

Han var uenig med Kim Valentin om EU's evner til at opstille præcise krav til genopretning i de enkelte EU-lande. I 2008 skete f.eks. det katastrofale, at Grækenland med EU's hjælp solgte sine havne til Kina. Så det skulle man ikke være tryk ved. På den anden side skal man selvfølgelig have sikkerhed for penge, man låner ud. Kunne EU låne penge ud mod sikkerhed i fremtidige EU-udbetalinger? Hvad syntes ministeren om den idé?

Rasmus Nordqvist spurgte, hvor langt regeringen var i arbejdet med at forhindre, at ordene om grøn omstilling og bæredygtighed ikke bare blev ord – såkaldt grønvask. Detaljerne var vigtige for at undgå det.

Halime Oguz roste regeringen for at have taget spørgsmålet om diskrimination med i de forskellige tiltag. Hun spurgte, om man forsøgte at koble retsstatsprincipperne til MFF'en.

Finansministeren takkede Jan E. Jørgensen for rosen og delte hans vurdering af, at en tidligere dato havde været hensigtsmæssig. Men forhandling er det muliges kunst.

Til Kim Valentin sagde han, at det var regeringens klare overbevisning, at fælles gældsstiftelse med overførsler mellem lande ikke var en farbar vej. Hvad regeringen ville stemme, stod ikke klart endnu, for MFF'en skulle også bedømmes i sin helhed. Der blev lejlighed til at drøfte det i udvalget.

Hvorvidt lån skal følges af reformkrav, indgik i drøftelserne, men der var endnu ikke lagt noget endeligt bud frem. Regeringen havde en åben tilgang til spørgsmålet: Koblingen kan være fornuftig, men også en ulempe, hvis en situation kræver hurtig handling.

På spørgsmålet om kapitalkrav svarede han, at forslaget lagde op til, at den gældende overgangsordning for nye internationale regnskabsstandarder, IFRS9, som startede i 2018, blev justeret og forlænges med 2 år fra 2022-2024. Desuden lagde man op til at gøre det lettere for institutterne at beslutte, om de vil benytte ordningen. Overgangsordningen ville indfase effekterne af de nye regnskabsstandarder gradvis, da det kunne resultere i større nedskrivninger relateret til tab på institutternes udlån og reducere deres kapitalgrundlag. Med forslaget ville de nye standarder være fuldt indfaset fra 2025 i stedet for 2023. Han ville vende tilbage til sagen på næste udvalgsmøde.

NOT Ministeren ville oversende eksempler på inklusiv vækst fra Danmark skriftligt.

Svaret til Søren Søndergaard lød, at man endnu ikke havde lagt sig fast på, hvilke kriterier landene skulle leve op til for at få støtte fra genopretningsfonden. Der var forskellige modeller på bordet, og der ville sikkert komme nye de kommende dage. Muligvis ville der være nyt at sige efter dagens møde, og det kunne han så orientere om på udvalgsmødet den 19. maj.

Om EU-krav til støtteordninger sagde ministeren, at de kan være fornuftige, hvis de kan bidrage til en reformkurs i nogle lande. Men man skulle tænke sig godt om. Regeringen ville tage stilling ud fra det konkrete udspil, der måtte komme i så henseende.

NOT Han ville gerne sende et skriftligt svar på Søren Søndergaards spørgsmål om, hvorvidt EU ved långivning skulle kunne tage pant i senere udbetalinger f.eks. fra strukturfondene.

NOT Også Rasmus Nordqvists spørgsmål om grønvask ville han gerne besvare skriftligt. Svaret var nogle betragtninger om selve problematikken og en redegørelse for, hvor man befandt sig de forskellige faser.

Rosen fra Halime Oguz sendte han tilbage til Socialistisk Folkeparti, som i Europaudvalget havde kæmpet for at få retsstatsdelen med. Det var et godt eksempel på, at debatter i Europaudvalget har direkte betydning for de beslutninger, der bliver truffet på EU-plan. Regeringen mente, at retsstatsprincipperne er af afgørende betydning for EU's arbejde. Hvordan det konkret skulle håndteres i forbindelse med MFF'en, kunne han ikke give svar på endnu. Men principperne skulle der ikke herske nogen tvivl om vigtigheden af, og derfor havde man fra dansk

side stået fast på det i forhandlinger om støtteprogrammer, også når det havde været en relativt ensom kamp.

b) Kommissionens forslag til ændringsbudget nr. 4 til EU's budget for 2020

– *Vedtages i skriftlig procedure*

KOM (2020) 0200 og KOM (2020) 0190

KOM (2020) 0190 – bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (19) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Ministeren havde ingen kommentarer til b), men svarede på spørgsmål fra udvalget.

Søren Søndergaard spurgte, hvorfor regeringen ikke indhentede mandat på ændringsbudgettet. Der var trods alt tale om en stigning i det danske EU-bidrag på 40 mio. kr. Hvor lå grænsen for, hvornår regeringen ville indhente mandat?

Finansministeren svarede, at ændringsbudgetter til EU's årlige budget som udgangspunkt ikke forelægges for Europaudvalget. Det sker kun, hvis særlige forhold tilsiger det – f.eks. hvis det rejser uforudsete eller meget principielle spørgsmål.

c) Rådets konklusioner om Revisionsrettens særberetning om den i 2014 gennemførte reform af EU's personalevedtægt

– *Vedtages i skriftlig procedure*

EUU alm. del (19) – bilag 631 (samlenotat)

EUU alm. del (19) – bilag 633 (Rådets konklusioner om Revisionsrettens rapport)

EUU alm. del (19) – bilag 635 (kommenteret dagsorden)

Ministeren havde ingen kommentarer til c), men modtog spørgsmål fra udvalget.

Søren Søndergaard spurgte med tanke på statsministerens udtalelser om EU's administrationsomkostninger, hvorvidt finansministeren under dette punkt ville bringe EU-ansattes ekstremt lukrative løn- og skatteforhold på bane. Der var f.eks. hele 4.000 ansatte i EU, som havde højere indkomst end den danske statsminister. Dertil modtog mange i EU-systemet et udlandstillæg på 16 pct. af grundlønnen, selv hvis de havde haft bopæl i Bruxelles i 15-20 år. Endelig betalte EU-ansatte ikke national skat, men kun en meget lav EU-skat. Der var mange penge at hente.

Finansministeren svarede, at regeringen var enig i, at løn- og skatteforholdene for EU-ansatte var for lukrative, og at den gerne ville reducere de administrative omkostninger på budgettet. Det fremførte ministrene ved enhver given lejlighed.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer under dette punkt.

3. Siden sidst

Finansministeren: Jeg vil kort orientere om Kommissionens nye forslag til ændring af forordningen om kapitalkrav.

Der ændres ikke grundlæggende på den væsentlige styrkelse af kapitalkravene, vi i EU har indført siden finanskrisen, og som har bidraget til, at kreditinstitutter i EU generelt i er betydeligt mere robuste.

Der lægges op til nogle målrettede lempelser af kravene, som har til formål at understøtte, at institutterne kan yde kredit til virksomheder og husholdninger og således bidrage til at holde hånden under økonomien i lyset af krisen.

Der er lagt op til en hurtig proces, hvor der måske vil blive opnået enighed på teknisk niveau allerede i løbet af maj – men ellers snarest muligt i juni. Jeg vil derfor forelægge sagen med henblik på forhandlingsoplæg, når vi mødes igen på tirsdag.

Mødet sluttede kl. 11.37.